

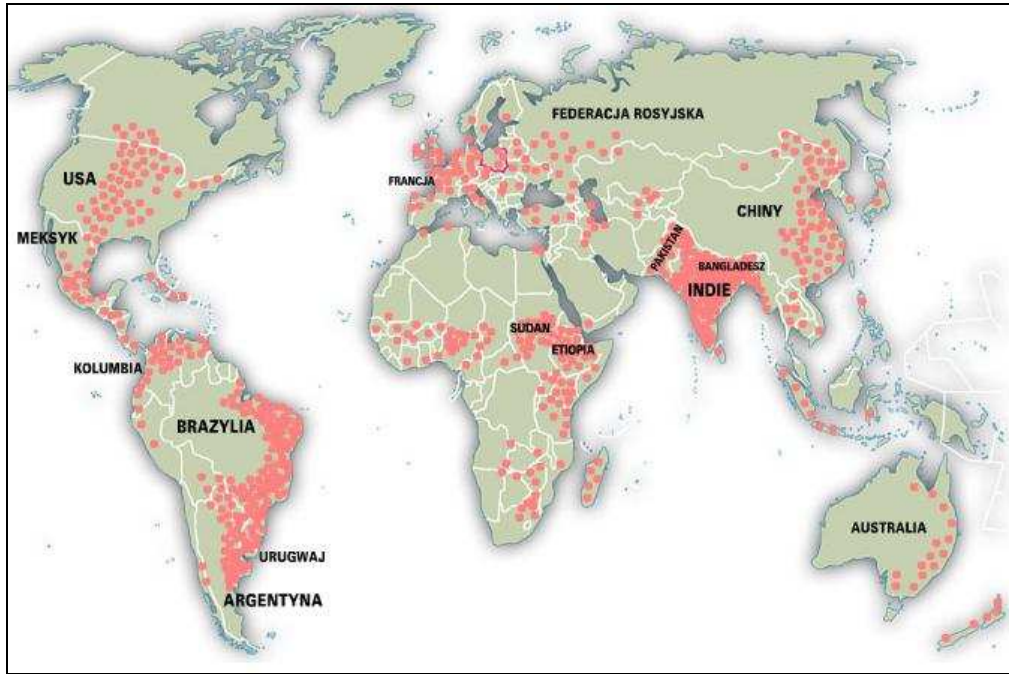
Chów i produkcja zwierzęca na świecie

1. Bydło

– Przyczyny chowu bydła

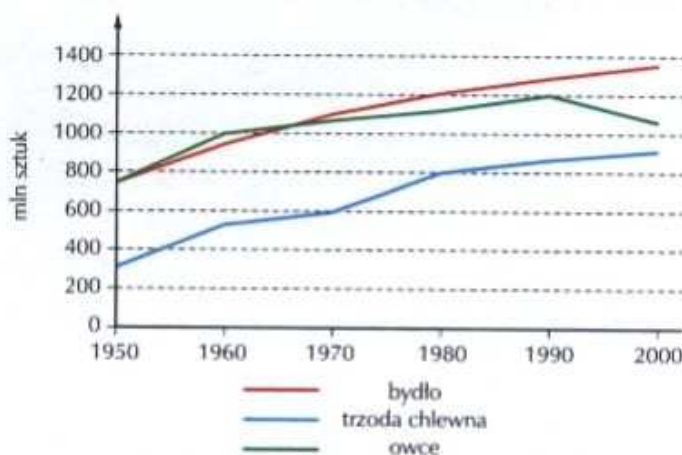
- o Zaspokojenie potrzeb na żywność
- o Korzyści finansowe ze sprzedaży bydła, mleka, mięsa itp.
- o Względy religijne w krajach, w których wyznaje się hinduizm (gł. Indie)
- o Względy prestiżowe (w niektórych regionach afrykańskich o statusie rodziny decyduje ilość sztuk bydła)

– Rozmieszczenie chowu

- o Największe nasilenie chowu ma miejsce na obszarach trawiastych (preria, pampa, step), które dostarczają paszy oraz w strefie lasów liściastych strefy umiarkowanej
- o Najmniejsze nasilenie chowu występuje w strefie klimatu równikowego wybitnie wilgotnego ze względu na występowanie tam muchy tse-tse oraz w klimatach suchych, gdyż na tych obszarach brakuje paszy dla zwierząt

– Pogłowie i obsada

c. 87. Pogłowie zwierząt gospodarskich na świecie w latach 1950–2000

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS

Kraje	2000	2008	2000	2008
	w mln szt. in mln heads		udział w świecie w % in % of the world	
BYDŁO CATTLE				
ŚWIAT	1316	1347	100,0	100,0
w tym:				
Brazylia	170	175	12,9	13,0
Indie	192	175	14,6	13,0
Stany Zjednoczone	98,2	96,7	7,5	7,2
Chiny	105	82,6	7,9	6,1
Argentyna	48,7	50,8	3,7	3,8
Etiopia	33,1	49,3	2,5	3,7
Sudan	37,1	41,4	2,8	3,1
Meksyk	30,5	32,6	2,3	2,4
Pakistan	22,0	31,8	1,7	2,4
Australia	27,6	28,0	2,1	2,1
<u>Polska</u>	6,1	5,8	0,5	0,4

PAŃSTWA PRZODUJĄCE W HODOWLI BYDŁA w 2004 roku

Bydło odgrywa największą rolę w globalnej strukturze chowu zwierząt. Jego hodowla wiąże się z obszarami pastwisk naturalnych, np. sawanną w Brazylii (campos), Indiach, Afryce, Australii oraz stepem w USA (prerie), Argentynie (pampa). Warto wiedzieć, że w Indiach istnieje religijny zakaz zabijania krów i spożywania wołowiny – w związku z tym dotarczają one tam jedynie mleka, siły pociągowej, nawozu (z padłych zwierząt wykorzystuje się też skóry i kości).

PAŃSTWA PRZODUJĄCE W HODOWLI BYDŁA w 2009 roku

Bydło odgrywa największą rolę w globalnej strukturze chowu zwierząt. Jego hodowla wiąże się z obszarami pastwisk naturalnych, np. sawanną w Brazylii (campos), Indiach, Afryce, Australii oraz stepem w USA (prerie), Argentynie (pampa). Warto wiedzieć, że w Indiach istnieje religijny zakaz zabijania krów i spożywania wołowiny – w związku z tym dotarczają one tam jedynie mleka, siły pociągowej, nawozu, a z padłych zwierząt wykorzystuje się też skóry i kości.

– Kierunki chowu bydła

- o Mleczny – bydło hoduje się przede wszystkim dla mleka. Kierunek ten jest charakterystyczny dla KWR o niedużej powierzchni. Wymaga wysokich nakładów finansowych na zakup pasz treściwych, leków oraz maszyn. Występuje m.in. w Niemczech, Holandii i USA (wokół miast). Kraje, w których występuje mleczny chów bydła cechują się dużą produkcją mleka,

wysokim wskaźnikiem udoju od 1 krowy oraz rozwiniętym przemysłem mleczarskim. Jest to rolnictwo intensywne kapitałochłonne

- o Mięсны – charakterystyczny dla KSR oraz krajów o dużej powierzchni pastwisk np. Brazylii, USA (Wielkie Równiny), Argentyna, Australia. Kraje te przodują w produkcji mięsa, pogłowie bydła (wyjątek Indie i Bangladesz). Jest to rolnictwo ekstensywne
- o Mieszany (ogólnoużytkowy) np. Polska, Rosja, Chiny

– Produkcja mięsa i mleka

TABL. 35 (333). PRODUKCJA MIĘSA I MLEKA
PRODUCTION OF MEAT AND MILK

Wyszczególnienie	2000	2008	2000	2008	na 1 miesz- kańca w kg per capita in kg	Specification
	w tys. t in thous. t		udział w świecie w % in % of the world			

MIĘSO Z UBOJU^a MEAT FROM SLAUGHTERED ANIMALS^a

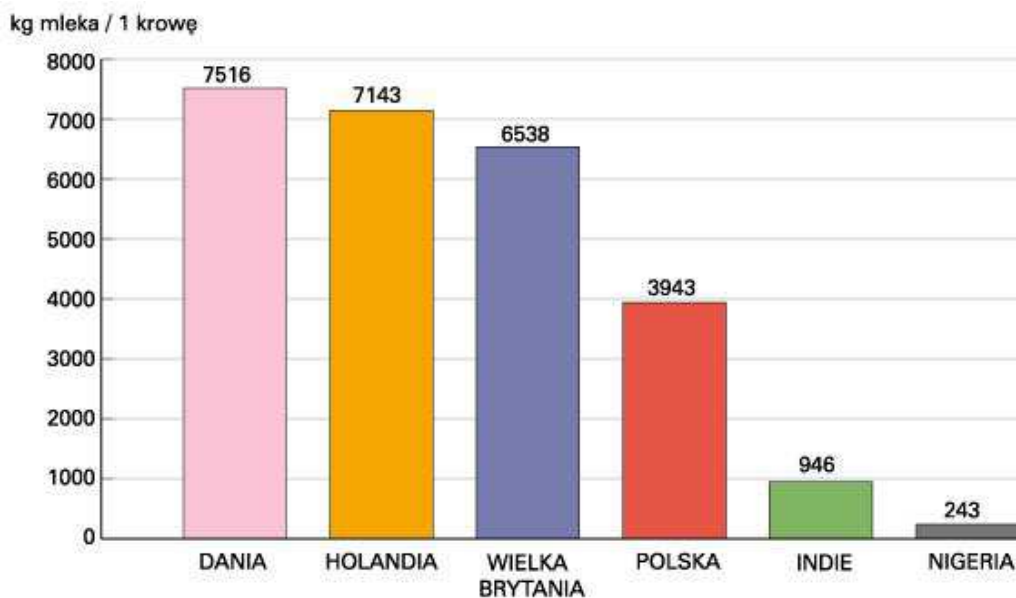
OGÓŁEM	234486	279953	100,0	100,0	41,5	TOTAL
w tym mięso:						of which meat
wołowe i cielęce	56726	62363	24,2	22,3	9,2	beef and veal
wieprzowe	89685	103190	38,2	36,9	15,3	pig
drobiowe	68873	91699	29,4	32,8	13,6	poultry
w tym:						of which:
Chiny	62109	74539	26,5	26,6	55,4	China
Stany Zjednoczone	37643	43171	16,1	15,4	139	United States
Brazylia	15425	22832	6,6	8,2	119	Brazil
Niemcy	6263	7687	2,7	2,7	93,4	Germany
Indie	5201	6796	2,2	2,4	5,8	India
Rosja	4440	6136	1,9	2,2	43,4	Russian Federation
Meksyk	4462	5631	1,9	2,0	51,9	Mexico
Hiszpania	4909	5572	2,1	2,0	125	Spain
Francja	6495	5471	2,8	2,0	88,2	France
Kanada	4000	4494	1,7	1,6	135	Canada
Polska	2887	3526	1,2	1,3	92,5	Poland

MLEKO KROWIE COWS' MILK

ŚWIAT	489964	578450	100,0	100,0	85,7	WORLD
w tym:						of which:
Stany Zjednoczone	76023	86179	15,5	14,9	277	United States
Indie	32967	44100	6,7	7,6	37,3	India
Chiny	8632	35854	1,8	6,2	26,7	China
Rosja	31959	32117	6,5	5,6	227	Russian Federation
Niemcy	28331	28656	5,8	5,0	348	Germany
Brazylia	20380	27752	4,2	4,8	145	Brazil
Francja	24999	24516	5,1	4,2	395	France
Nowa Zelandia	12235	15217	2,5	2,6	3597	New Zealand
W. Brytania	14488	13719	3,0	2,4	223	United Kingdom
Polska	11889	12425	2,4	2,1	326	Poland

^a W wadze poubojowej ciepłej.

^a W wadze poubojowej ciepłej.

Udój od 1 krowy w wybranych krajach

- Inne artykuły pochodzenia bydłęcego
 - o Skóry wykorzystywane w przemyśle skórzanym i obuwniczym
 - o Kości wykorzystywane w przemyśle spożywczym i chemicznym (np. do produkcji kleju)
 - o Odchody wykorzystywane jako nawóz lub na opał
- W ostatnich latach widoczny jest spadek pogłowia bydła w Europie ze względu na pojawienie się choroby „wściekłych krów”

Ryc. 57.1. Kraje o największej ilości odnotowanych przypadków zachorowań bydła na BSE (diagram kulisty)

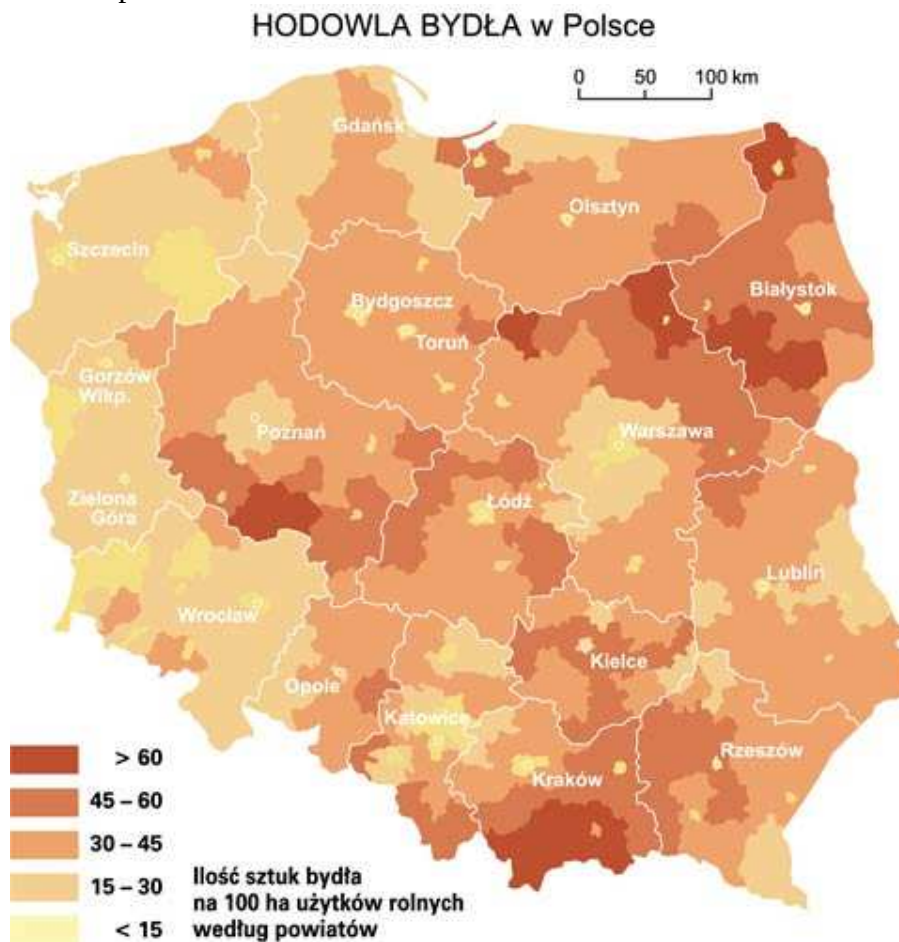

- Chów bydła w Polsce

- o W Polsce spada pogłowie bydła
- o Spadek pogłowia był skutkiem przemian ustrojowych w Polsce – rolnikom przestało się opłacać trzymać pojedyncze sztuki zwierząt. Poza tym zlikwidowano lub sprywatyzowano nierentowne PGR-y

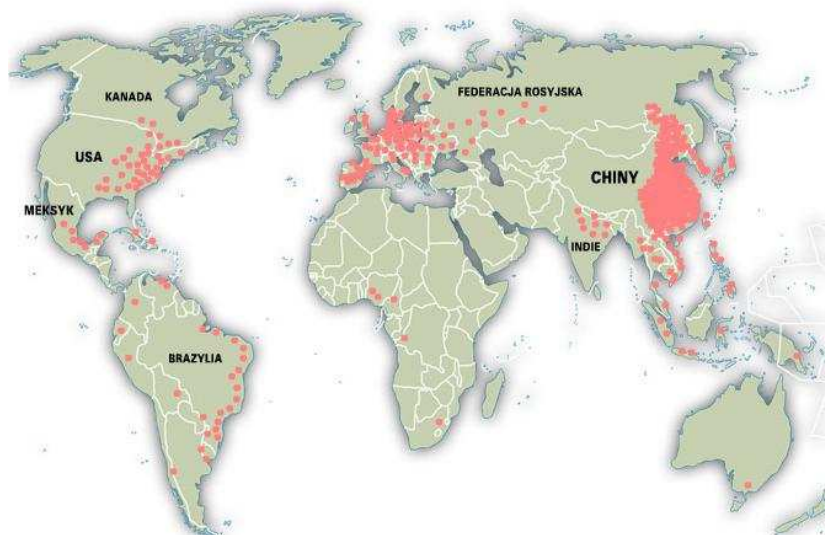

- o Najczęściej hoduje się bydło w wyspecjalizowanych gospodarstwach na Mazowszu, Podlasiu i w Wielkopolsce

2. Trzoda chlewna

- Zalety hodowli
 - o Szybki przyrost wagi (100kg może osiągnąć nawet w 6 miesięcy)
 - o Duża rozrodczość
 - o Zwierzęta, które są prawie wszystkożerne. Mogą jeść zarówno resztki obiadowe, jak i ziemniaki na obszarach o dużej uprawie tej rośliny, czy zlewki powstałe w przemyśle mleczarskim
- Cel chowu
 - o Mięso i tłuszcz
- Rozmieszczenie chowu

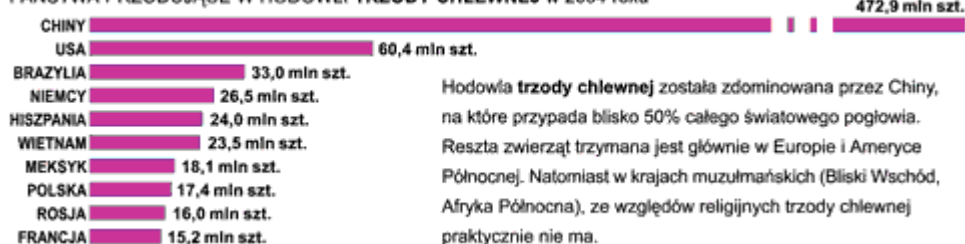

- o Rejony uprawy kukurydzy, jęczmienia, ziemniaków
 - o Nie chowa się świń na obszarach zamieszkałych przez wyznawców islamu, judaizmu i hinduizmu
- Pogłowie

ogrowie

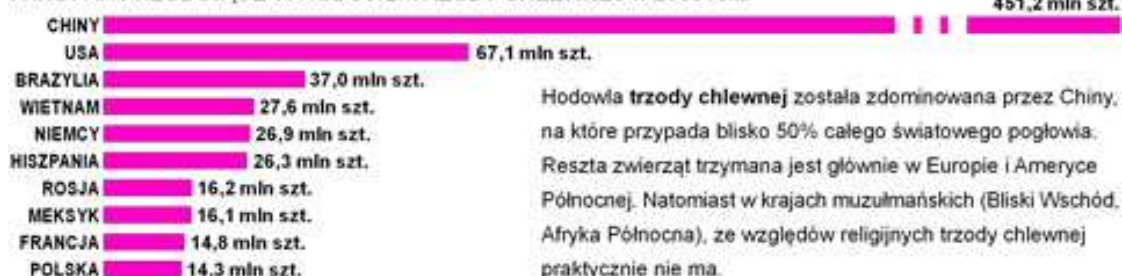
TABL. 34 (332). BYDŁO I TRZODA CHLEWNA CATTLE AND PIGS					
Kraje	2000	2008	2000	2008	Countries
	w mln szt. in mln heads		udział w świecie w % in % of the world		
TRZODA CHLEWNA PIGS					
ŚWIAT	897	941	100,0	100,0	WORLD
w tym:					of which:
Chiny	439	446	48,9	47,4	China
Stany Zjednoczone	59,3	65,9	6,6	7,0	United States
Brazylia	31,6	40,0	3,5	4,3	Brazil
Wietnam	20,2	26,7	2,3	2,8	Viet Nam
Niemcy	25,6	26,7	2,9	2,8	Germany
Hiszpania	22,4	26,3	2,5	2,8	Spain
Rosja	18,3	16,1	2,0	1,7	Russian Federation
Meksyk	16,1	15,5	1,8	1,6	Mexico
Polska	17,1	15,4	1,9	1,6	Poland
Francja	14,9	14,8	1,7	1,6	France

PAŃSTWA PRZODUJĄCE W HODOWLI TRZODY CHLEWNEJ w 2004 roku

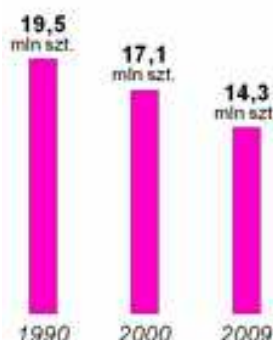
Hodowla trzody chlewnej została zdominowana przez Chiny, na które przypada blisko 50% całego światowego pogłowia. Reszta zwierząt trzymana jest głównie w Europie i Ameryce Północnej. Natomiast w krajach muzułmańskich (Bliski Wschód, Afryka Północna), ze względów religijnych trzody chlewnej praktycznie nie ma.

PAŃSTWA PRZODUJĄCE W HODOWLI TRZODY CHLEWNEJ w 2009 roku

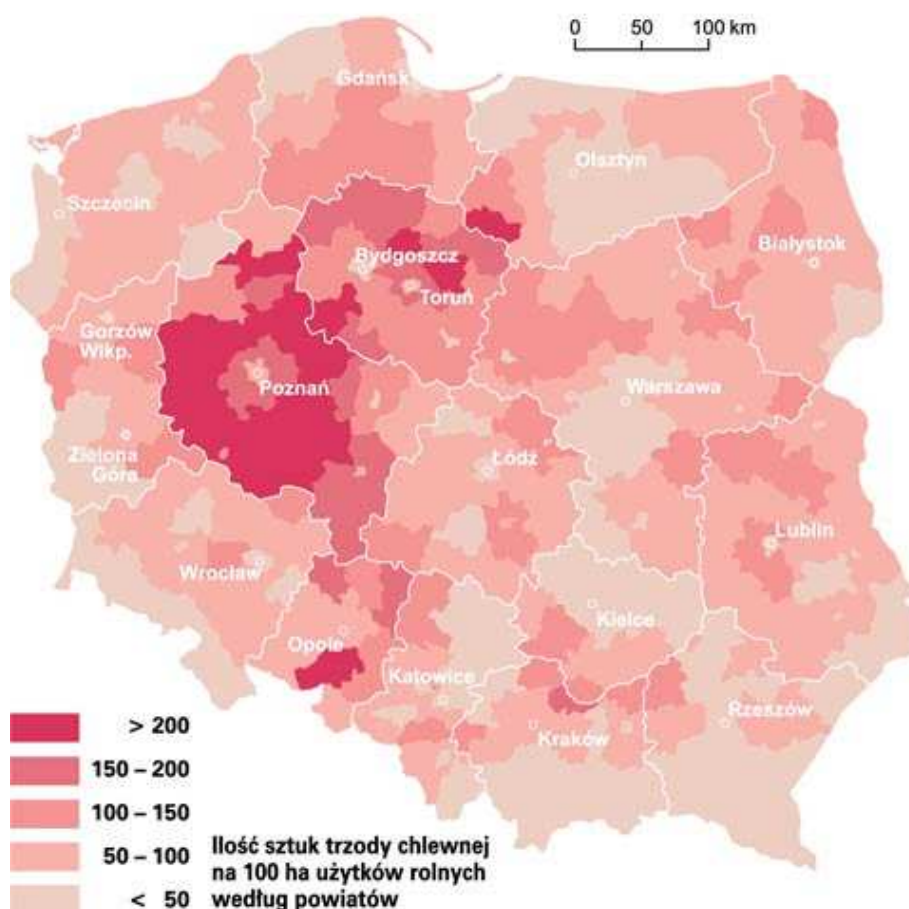

- Chów trzody chlewnej w Polsce
 - o Podstawą chowu w gospodarstwach indywidualnych jest pszenica i ziemniaki
 - o W większości kraju nastawiony jest na samozaopatrzenie
 - o Największą obsadą na 100 ha użytków rolnych cechują się województwa: wielkopolskie, kujawsko-pomorskie, opolskie i pomorskie
 - o Spadek produkcji trzody chlewnej jest mniejszy niż innych zwierząt, co jest wynikiem z tradycyjnego dużego zapotrzebowania na wieprzowinę

TRZODA CHLEWNA

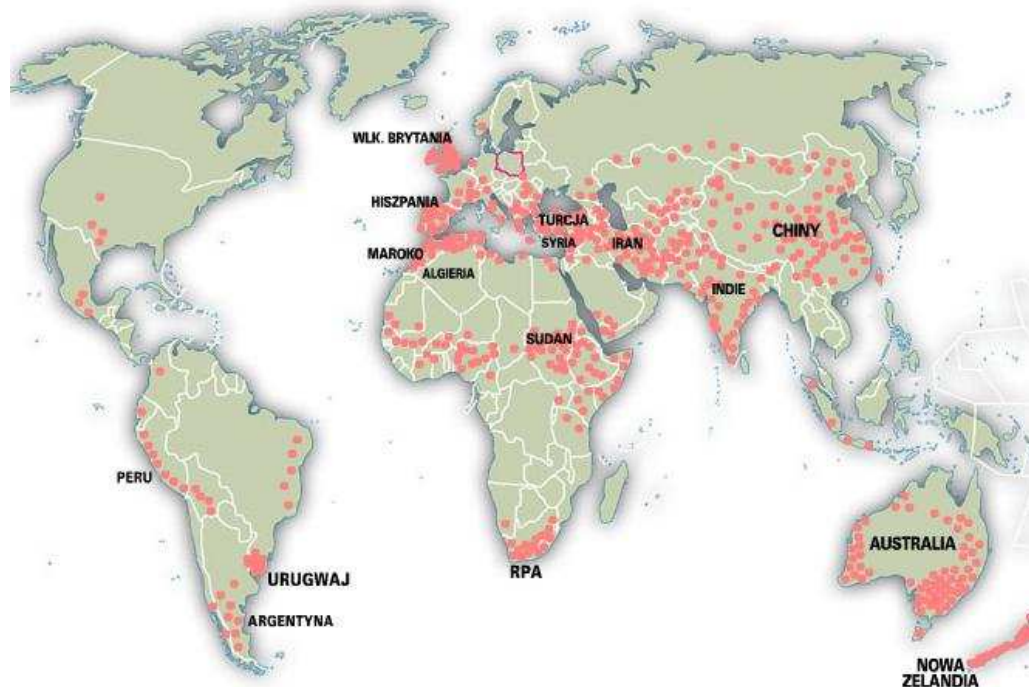

HODOWLA TRZODY CHLEWNEJ w Polsce

- Owce
 - Cel hodowli – dla mięsa, mleka i wełny
 - Charakterystyka zwierzęcia:

- o Z 1 sztuki można otrzymać średnio 3-5kg (najlepsze nawet do kilkunastu kg) wełny
- o W ciągu roku 1 owca daje ok. 100 litrów mleka
- o Ma małe wymagania paszowe i wodne
- Rozmieszczenie chowu
 - o Tereny półpustynne oraz górskie

- Pogłowie owiec i produkcja wełny

Kraje	Pogłowie owiec (2008)		Produkcja wełny w tys. t (2008)
	W mln szt.	Udział w świecie w %	
Świat	1100	100,0	3310
Chiny	174	15,8	367
Australia	100	9,7	408
Indie	63	5,7	51
Iran	52	4,7	75
Sudan	50	4,5	46
N. Zelandia	40	3,7	218
Polska	0,22	0,03	1,0

PAŃSTWA PRZODUJĄCE W HODOWLI OWIEC w 2004 roku

Owce hodowane są na pastwiskach naturalnych – głównie na stepach oraz na łąkach wysokogórskich. Szczególnie duże ich zagęszczenie występuje w strefie podzwrotnikowej Azji, w Australii i Nowej Zelandii, a także w basenie Morza Śródziemnego.

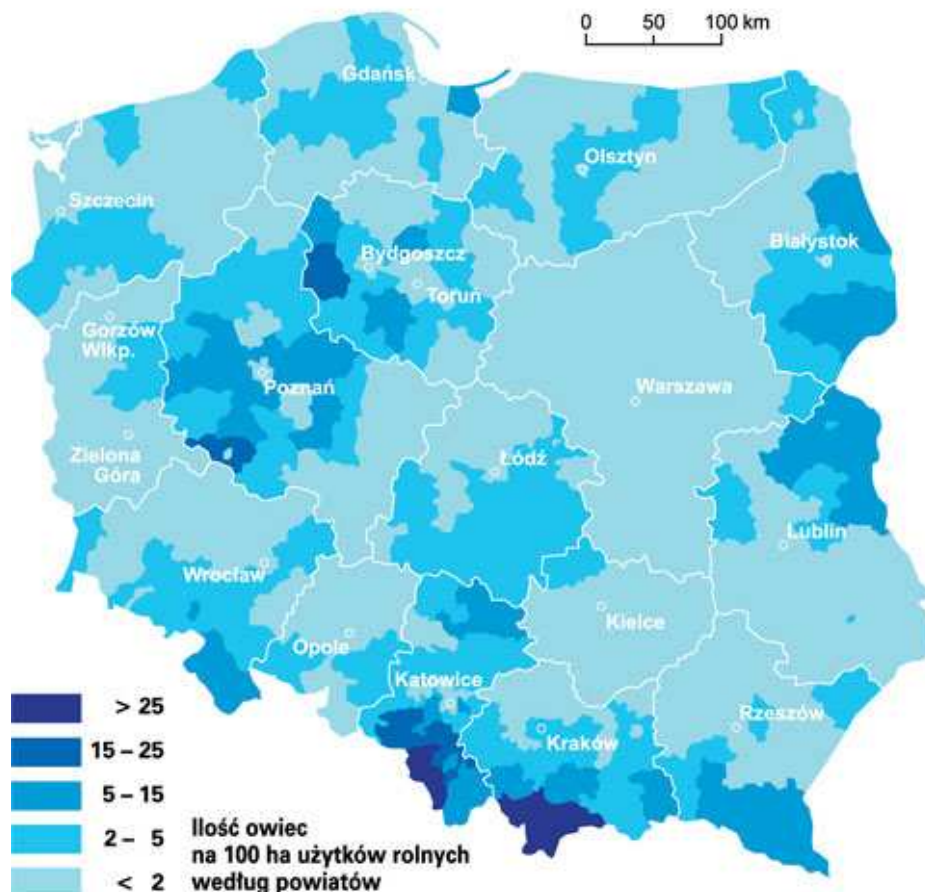
PAŃSTWA PRZODUJĄCE W HODOWLI OWIEC w 2009 roku

Owce hodowane są na pastwiskach naturalnych – głównie na stepach oraz na łąkach wysokogórskich. Szczególnie duże ich zagęszczenie występuje w strefie podzwrotnikowej Azji, w Australii i Nowej Zelandii, a także w niektórych krajach Afryki.

- Głównie kierunki użytkowania
 - o Wełnisty
 - Występuje we wszystkich krajach chowających owce
 - Jakość wełny zależy od rasy i klimatu. Np. w klimacie morskim wełna jest bardziej miękka
 - W 2007r. wyprodukowano na świecie 2 mln ton wełny (mniej o 300 000 t w porównaniu do roku 2000)
 - Eksporterzy wełny: Australia, Nowa Zelandia, Argentyna
 - Importerzy wełny: USA, Włochy, Francja
 - o Mięsny, mleczno – mięsny
 - Dominuje w regionach, w których baranina jest podstawowym mięsem, np. w krajach Azji SW i Azji Środkowej
 - o Futrzarski
 - W państwach, które chowają owce karakułowe (np. Uzbekistan, Afganistan, Turkmenistan, Kazachstan, czy Turcja)
- Chów owiec w Polsce
 - o Jest w stanie głębokiego regresu. Spadek produkcji był wynikiem zmniejszenia zapotrzebowania na wełnę i skóry zarówno na rynku krajowym, jak i zagranicznym
 - o Ma znaczenie tylko regionalne
 - o Obszary hodowli: Karpaty, Podkarpacie, Kujawy, Wielkopolska, Podlasie

HODOWLA OWIEC w Polsce

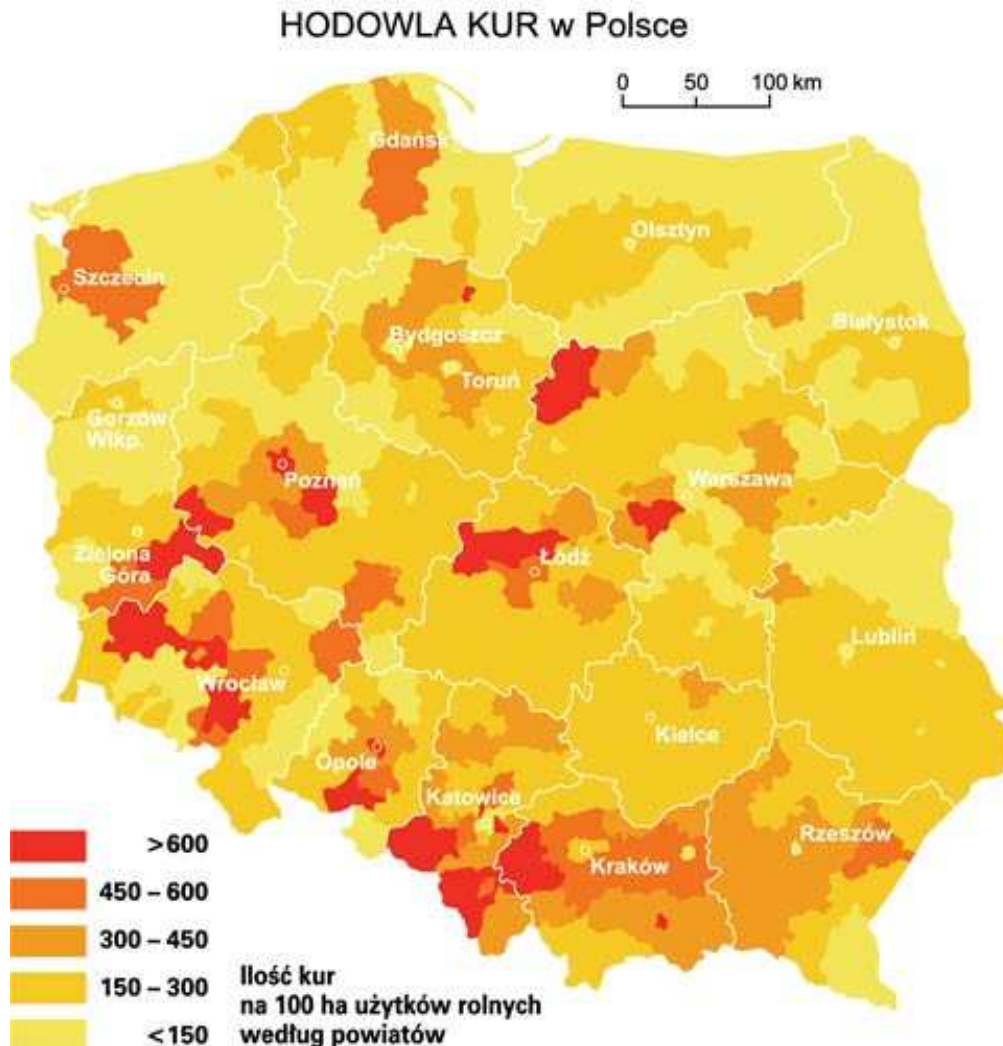

4. Drób

- Obejmuje kury, kurczaki, kaczki, gęsi, indyki, strusie
- Cel hodowli- mięso, pierze, nawóz, jajka
- Lokalizacja – w pobliżu dużych aglomeracji miejskich oraz na obszarach gęsto zaludnionych – rynek zbytu
- Hodowla drobiu jest stosunkowo tania, ze względu na używanie specjalistycznego sprzętu, małą powierzchnię budynków, szybki przyrost mięsa
- Główni producenci: Chiny, USA, Indie, Japonia, Rosja, Meksyk oraz Brazylia
- Produkcja jaj kurzych w 2008 r.

Kraje	W mln t	Na 1 mieszkańca w kg	Udział w świecie w %
Świat	60,6	9,0	100,0
Chiny	22,7	16,9	37,0
USA	5,3	17,1	9,0
Indie	2,7	2,3	4,5
Japonia	2,5	20,1	4,3
Meksyk	2,3	21,5	3,9
Polska	0,58	15,3	1,0

- Hodowla drobiu w Polsce
 - o Przeważa hodowla kurcząt mięsnych
 - o Produkcja ma miejsce gł. W wielkich fermach zlokalizowanych przy rynkach zbytu
 - o Obszary hodowli: od Dolnego Śląska, przez Górny Śląsk po Podkarpacie
 - o Największą obsadą na 100 ha użytków rolnych cechuje się województwo śląskie
 - o Polska zajmuje w Europie drugie miejsce w produkcji gęsi i trzecie - kaczek

Bibliografia

- Atlas Internetowy Wydawnictwa Wiking – Artykuł: Hodowla zwierząt na świecie <http://www.wiking.edu.pl/article.php?id=271>
- Mapa rozmieszczenia hodowli zwierząt
javascript:openNewClean('show_image.php?type=animation&f=geografia/animations/swiat_hodowla.swf','obrazek',900,700);
- Mały rocznik statystyczny GUS 2010 – www.stat.gov.pl
- http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/59/Sow_with_piglet.jpg
- Kop J., Kucharska M., Szkurłat E.: Geografia społeczno-ekonomiczna Podręcznik Liceum ogólnokształcące zakres rozszerzony; Wydawnictwo Szkolne PWN, Warszawa 2003
- Kozioł T.: Notatki z lekcji. Geografia społeczno-gospodarcza świata. Wydawnictwo Szkolne OMEGA, Kraków 2000, s.204
- Kucharska M.: Geografia Przewodnik. Geografia Polski. Wydawnictwo IBIS, Poznań 2010

- Kop J., Kucharska M., Szkurłat E.: Geografia społeczno-ekonomiczna Podręcznik Liceum ogólnokształcące zakres rozszerzony; Wydawnictwo Szkolne PWN, Warszawa 2003; s. 326
- Wład P.: Zbiór zadań